Socialförsäkringsutskottets betänkande 1982/83:2

om personalrepresentanters rösträtt i försäkringskassas styrelse

Motion

I motion 1981/82:538 av Görel Bohlin (m) hemställs att riksdagen hos regeringen anhåller att i kungörelsen den 13 december 1974 om personalföreträdare i allmän försäkringskassas styrelse (1974:963) ändras i enlighet med följande:

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
2 § Personalföreträdare har rätt att närvara och yttra sig vid all handläggning i styrelsen. *Vid handläggning av fråga, som ej har avseende på det slag av verksamhet kassan skall bedriva, är personalföreträdare ledamot i styrelsen.*	§ 2 Personalföreträdare har rätt att närvara och yttra sig vid all handläggning i styrelsen.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från riksförsäkringsverket, Försäkringskasseförbundet, Försäkringsanställdas förbund och Centralorganisationen SACO/SR. Till Försäkringskasseförbundets yttrande har fogats yttranden från de allmänna försäkringskassorna i Stockholms, Östergötlands, Västmanlands, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands och Norrbottens län samt Bohusläns, Malmö och Göteborgs allmänna försäkringskassor.

Gällande bestämmelser

Försäkringskassas styrelse består enligt 18 kap. 7 § lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) av ordförande och vice ordförande samt fyra ledamöter. Stockholms läns försäkringskassa har dock sex ledamöter. Dessutom får två personalrepresentanter delta i försäkringskassas styrelsearbete. Deltagandet regleras närmare i kungörelsen 1974:963 vari föreskrivs bl. a. att personalföreträdare har rätt att närvara och yttra sig vid all handläggning i styrelsen. Vidare är personalföreträdare ledamot av styrelsen vid handläggningen av frågor som ej har avseende på det slag av verksamhet som kassan skall bedriva. Bestämmelserna om personalföreträdare i försäkringskassas styrelse överensstämmer i princip med de bestämmelser som finns för personalrepresentanter i statliga myndigheters styrelse.

Remissyttrandena

Samtliga remissinstanser avstyrker bifall till motionen.

Riksförsäkringsverket hänvisar i sitt yttrande till att den författningsregel som nu föreslås upphävd i princip överensstämmer med motsvarande bestämmelser för statsmyndigheter. En översyn av den aktuella författningsregeln och eventuella ändringar som därvid skulle kunna bli aktuella bör enligt verket inte ske separat för försäkringskassorna utan bör samordnas med en eventuell översyn av motsvarande regler inom staten.

Även *Försäkringskasseförbundet* påpekar att den författningsregel som föreslås upphävd överensstämmer i princip med motsvarande bestämmelse för statliga myndigheter. Förbundet anser inte att förhållandena har ändrats sedan lagen om styrelserepresentation började gälla. Kassorna har inte redovisat några negativa erfarenheter av personalföreträdarnas närvaro i styrelsen. Förbundet bedömer att nuvarande bestämmelser, rätt tillämpade, inte medför några olägenheter. Förbundet vitsordar emellertid att nuvarande bestämmelser innehåller vissa tolknings- och tillämpningssvårigheter och anser att bättre tillämpningsanvisningar behövs. Förhandlingsavdelningen arbetar för att skapa sådana.

Försäkringsanställdas förbund (FF) anser att motionen grundas på förutfattade meningar. Personalföreträdarna deltar i styrelsearbetet som företrädare för de anställda i kassorna på obundna mandat. FF utgår från att det är argumentens saklighet och riktighet samt övriga handlingar som skall ligga till grund för beslut och inte politisk hemvist.

FF anser att de anställda skall ges möjlighet att påverka sin arbetssituation i enlighet med lagen om styrelserepresentation och kungörelsen om personalföreträdare i kassastyrelse. Ett sätt att göra detta är att som ledamöter delta i kassastyrelsearbetet i enlighet med gällande regler. Ett beslut om ändring enligt motionärens krav beskär de anställdas rätt att delta i planering och utformning av den egna arbetssituationen.

FF påpekar att under den tid lagen har varit i bruk har på intet sätt framkommit problem i enlighet med dem motionären framför. Det arbete som personalföreträdarna har lagt ned i styrelsearbetet har tvärtom enbart fått positiva omdömen.

Centralorganisationen SACO/SR anser att det problem som motionären avser att komma till rätta med inte är betingat av att personalrepresentanterna har rösträtt i kassastyrelserna, utan av att de får delta i beslut som aldrig varit lagstiftarens mening att de skulle få delta i. Detta bedömer förbundet snarast vara en disciplinfråga som varken bör eller kan rättas till med ändrad lagstiftning.

Utskottet

Genom beslut vid 1974 års riksmöte (prop. 1974:1, InU 1974:4 och prop. 1974:167, SfU 1974:38) fick personalföreträdare representation i statlig myndighets styrelse och i försäkringskassas styrelse. Från rätten att delta i beslut undantogs beslut avseende den verksamhet myndigheten eller kassan bedriver. Däremot fick personalrepresentanterna rätt att delta i beslut om t. ex. arbetsmetoder, arbetsfördelning, organisation, budget och petita samt frågor om personalpolitik och personaladministration.

Görel Bohlin begär i motion 1981/82:538 att beslutsrätten för personalrepresentanter i försäkringskassas styrelse skall slopas. Hon hänvisar till att den för kassorna aktuella bestämmelsen tolkats och tillämpats olika i olika styrelser. Tillämpningen har, anför hon, i några fall lett till att den politiska majoritet i styrelsen som skall avspegla väljaropinionen förryckts. Motionären erinrar också om det inflytande som medbestämmandelagstiftningen tillförsäkrar de fackliga representanterna.

Av remissyttrandena framgår att de aktuella bestämmelserna vållat vissa tolknings- och tillämpningsproblem. Inte någon remissinstans anser att personalrepresentanternas rätt att delta i försäkringskassas styrelsebeslut för den skull bör slopas. I stället kan problemen åtgärdas genom bättre tillämpningsanvisningar, och arbetet med att få fram sådana pågår.

Med hänsyn till det anförda och till det positiva värdet av att personalrepresentanterna har möjlighet att delta i försäkringskassornas styrelsearbete avstyrker utskottet bifall till motionen.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motion 1981/82:538.

Stockholm den 26 oktober 1982

På socialförsäkringsutskottets vägnar
SVEN ASPLING

Närvarande: Sven Aspling (s), Nils Carlshamre (m), Doris Håvik (s), Gösta Andersson (c), Börje Nilsson (s), Allan Åkerlind (m), Ralf Lindström (s), Gullan Lindblad (m), Ulla Johansson (s), Lena Öhrsvik (s), Siri Häggmark (m), Karin Israelsson (c), Karin Nordlander (vpk), Nils-Olof Gustafsson (s) och Gunhild Bolander (c).

GOTAB 72832 Stockholm 1982